

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра цивільного права №1

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

**«ПРИВАТНЕ ПРАВО: СУЧАСНІ ДОКТРИНИ В СУДОВІЙ ТА
ПРАВАЗАСТОСОВНІЙ ПРАКТИЦІ»**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Рік набору – 2021

Харків
2021

Силабус навчальної дисципліни «Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 17 с.

Розробник:

Валентина Борисова – кандидатка юридичних наук, професорка

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права №1
(протокол № 1 від 3 вересня 2021 р.)

Оновлену редакцію (зі змінами та доповненнями)
затверджено на засіданні кафедри цивільного права №1
(протокол № 12 від 15 червня 2022 року)

Завідувачка кафедри - Валентина Борисова, кандидатка юридичних наук,
професорка

Дані про викладачів

Назва навчальної дисципліни	Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Борисова Валентина Іванівна, к.ю.н., професорка
Контактний телефон	(057)7049298
E-mail	kafcivilpravo1@nlu.edu.ua civillaw2@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Через платформи MS Teams або Zoom

Назва навчальної дисципліни	Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці
Статус навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Таш'ян Роман Іванович, к.ю.н., доцент
Контактний телефон	(057)7049298
E-mail	kafcivilpravo1@nlu.edu.ua civillaw2@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Через платформи MS Teams або Zoom

Назва навчальної дисципліни	Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Карнаух Богдан Петрович, к.ю.н., доцент
Контактний телефон	(057)7049298
E-mail	kafcivilpravo1@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Через платформи MS Teams або Zoom

Назва навчальної дисципліни	Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Донець Антон Геннадійович, к.ю.н., асистент
Контактний	(057)7049298

телефон	
E-mail	kafcivilpravo1@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Через платформи MS Teams або Zoom

Назва навчальної дисципліни	Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Дуденко Тетяна Володимирівна, к.ю.н., асистентка
Контактний телефон	(057)7049298
E-mail	kafcivilpravo1@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Через платформи MS Teams або Zoom

Назва навчальної дисципліни	Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Уразова Ганна Олександрівна, к.ю.н., асистентка
Контактний телефон	(057)7049298
E-mail	kafcivilpravo1@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	

Назва навчальної дисципліни	Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Спасибо-Фатєєва Інна Валентинівна, д.ю.н., професорка
Контактний телефон	(057)7049298
E-mail	civillaw2@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Через платформи MS Teams або Zoom

Назва навчальної дисципліни	Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова

дисципліни	
Викладач	Ходико Юрій Євгенович, к.ю.н., доцент
Контактний телефон	(057)7049298
E-mail	kafcivilpravo1@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Через платформи MS Teams або Zoom

Назва навчальної дисципліни	Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова
Викладач	Іванова Ксенія Юріївна, к.ю.н., доцентка
Контактний телефон	(057) 7049054
E-mail	civillaw2@nlu.edu.ua
Консультації	відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій
Онлайн консультації	Через платформи MS Teams або Zoom

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність доктрини у приватному праві, його базових категорій та проблемних аспектів правозастосування. Характеризуються значення доктрин в судовій діяльності, а також окремі приватно-правові доктрини як система уявлень і цінностей, що впливає на свідомість і волю всіх суб'єктів правової діяльності. Завдяки правовій доктрині заповнюються прогалини в чинному праві та усуваються суперечності між правовими нормами.

У межах даного курсу вивчаються поняття і призначення доктрини приватного права як феномену, що максимально ефективно поєднує наукові розробки з практикою створення і застосування права.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування глибоких знань щодо використання сучасних доктрин приватного права в судовій та правозастосовній практиці, активізація аналітичної діяльності студентів, їх

науково-дослідницької роботи, а також практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- формування системи теоретичних знань щодо сутності правової доктрини як інструменту розвитку й удосконалення приватного права;
- формування розуміння того, що доктринальне забезпечення – складова механізму функціонування права та його системи;
- формування розуміння того, що призначення доктрини приватного права - максимально ефективно поєднувати наукові розробки з практикою створення і застосування права;
- поглиблення теоретичних знань щодо розуміння прогалін та колізій у правовому регулюванні та способів їх подолання;
- розвиток навичок і умінь застосування доктрини приватного права як засобу захисту фундаментальних прав людини;
- прогнозування напрямів розвитку доктрини приватного права з урахуванням світових тенденцій та сучасних викликів часу.
- набуття й розвиток загальних і предметних компетентностей сформованих під час вивчення теоретичних засад приватного права і його місця в системі національного права;

Навчальна дисципліна у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці», «Порівняльне правознавство»;

Кореквізити: «Державна влада та місцеве самоврядування: теорія і практика»; «Професійна відповідальність правника».

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти

повинен демонструвати такі результати навчання:

РН 1. Визначати тенденцію до конституціоналізації інститутів приватного права.

РН 2. Застосовувати міжнародні стандарти у сфері захисту прав людини до правовідносин між приватними особами (горизонтальних правовідносин).

РН 3. Прогнозувати напрями модернізації цивільного законодавства України з урахуванням європейських тенденцій розвитку приватного права.

РН 4. Визначати зміст загальних засад (принципів) цивільного права та уміти виводити із них прикладні рішення для конкретних практичних проблем.

РН 5. Інтерпретувати справедливість, добросовісність та розумність як засадничі основи цивільного права у їхньому застосуванні до речових та зобов'язальних правовідносин.

РН 6. Працювати із Реєстром судових рішень України та іншими доступними он-лайн ресурсами з метою ефективного пошуку релевантних позицій вищих судових інстанцій.

РН 7. Демонструвати навички роботи із науковими джерелами в галузі приватного права.

РН 8. Володіти навичками публічного представлення власної позиції з актуальних проблем приватного права.

РН 9. Обстоювати власну точку зору щодо доречності тих або інших змін до цивільного законодавства, їх відповідності міжнародним зобов'язанням України.

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти денної форми навчання**

№ п/п	Аудиторні заняття (контактні)		Самостійна робота (в годинах)
	Теми лекцій	Теми практичних занять	
1	Правова доктрина: загальні положення	Сутність правової доктрини, етапи її	15

		формування і розвитку	
2	Рецепція правових інститутів - основа формування сучасного цивільного права.	Колоквіум Доктринальні підходи до визначення джерел цивільного права	15
3	Сучасна доктрина цивільного права як методологічна основа розвитку цивільного законодавства і правозастосування	Доктринальні підходи до визначення суб'єктів цивільного права	9
4	Доктринальні підходи до визначення об'єктів цивільного права	Матеріальні та нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав, Особисті немайнові права	9
5	Вчення про правочини	Поняття, види та умови дійсності правочину. Фраудаторні правочини. Електронні правочини та електронна комерція	9
6	Доктринальні підходи до характеристики речового права	Вчення про речові права	9
7	Доктринальні підходи до характеристики права інтелектуальної власності	Вчення про право інтелектуальної власності	9
8	Вчення про договір як регулятор цивільних відносин	Класифікація договорів. Зміст договору і тлумачення договору. Проблема недійсних і неукладених договорів	9
9	Вчення про недоговірні зобов'язання	Зобов'язання з відшкодування шкоди. Кондикційні зобов'язання	9
10	Вчення про цивільно-правову відповідальність	Колоквіум: Поняття, ознаки, функції та умови цивільно-правової відповідальності	9
11	Сучасна доктрина сімейного права України.	Цивілістичні концепції сутності шлюбу	15
12	Сучасні сімейно-правові тенденції врегулювання відносин між батьками і дітьми.	Колоквіум: Договори в сімейно-правовій сфері	15
		Разом	132

**Види навчальних занять та самостійна робота
для здобувачів вищої освіти заочної форми навчання**

№ п/п	Теми лекцій	Теми практичних занять	Самостійна робота (в годинах)
1	Правова доктрина: загальні положення		166
2	Доктринальні підходи до визначення суб'єктів цивільного права	Доктринальні уявлення про предмет, метод, функції, принципи та джерела цивільного права цивільного права	
3	Доктринальні підходи до вчення про правочини і договір	Матеріальні та нематеріальні блага як об'єкти цивільних прав. Особисті немайнові права	
4	Сучасна доктрина сімейного права України	Сучасні сімейно-правові тенденції врегулювання відносин між батьками і дітьми	

Самостійна робота студентів

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Під час самостійної роботи студент має самостійно опрацювати конспекти лекцій, рекомендовану літературу, нормативні акти, українську і зарубіжну судову практику до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи студентів є: доопрацювання матеріалів лекції; робота в інформаційних мережах, базах даних і реєстрах; наукове повідомлення за вузькоспеціальною проблематикою; підготовка тематичних презентацій; підготовка та публікація наукових статей, тез тощо; розробка схем, таблиць з тем начальної дисципліни; узагальнення судової практики; написання кейс-бріфів і синопсисів дискусії; складання проєктів процесуальних документів: позовних заяв, відзивів на позовні заяви та судових рішень.

Завдання та методичні рекомендації до самостійної роботи наведено у Методичних матеріалах з навчальної дисципліни «Приватне право: сучасні

доктрини в судовій та правозастосовній практиці» для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право».

Навчально-методичне та інформаційне забезпечення

навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Конституція України.

URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>.

2. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.

3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 року № 2947-III [Електрон. ресурс] // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

4. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року № 1618-IV URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>

5. Господарський кодекс України: URL: Закон України від 16.01.2003 р. № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, Ст. 144. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>

6. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року № 1798-XII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12#Text>

7. Земельний кодекс України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>

8. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 року. 1994. № 13. Ст. 64. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>

9. «Про архітектурну діяльність»: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/687-14#Text>

10. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції : Закон України від 19.05.2011 р. № 3390-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3390-17/conv>.

11. Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину незаконними діями органів, що здійснюють оперативно-розшукову діяльність, органів досудового розслідування, прокуратури і суду : Закон України від 01.12.1994 р. № 266/94-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266/94-вр/conv>.

12. «Про інвестиційну діяльність»: Закон України URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>

13. «Про міжнародне приватне право»: Закон України від 23 червня 2005 р. № 2709-1У URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>

14. Про міжнародні договори України: Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1906-15#Text>

15. Про нотаріат : Закон України від 02.10.1993 р. № 3425-XII // Офіц. Вебсайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/про%20нотаріат>.

16. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 15 грудня 1993 року. 1994. № 7. Ст.32. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12#Text>

17. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12#Text>

18. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15 грудня 1993 року. 1994. № 7. Ст. 36. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3689-12#Text>

19. Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення : Закон України від 13.12.2001 р. № 2893. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2893-14/conv>.

20. Про електронну комерцію: Закон України від 03.09.2015 р. № 675-VIII // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL :<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-VIII#Text>

21. Про електронний цифровий підпис : Закон України від 22.05.2003 р. № 852-IV // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL :<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/852-15>.

22. Про електронні документи та електронний документообіг : Закон України від 22.05.2003 р. № 851-IV // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/851-15>.

23. Про державну реєстрацію авторського права і договорів, які стосуються права автора на твір: постанова Каб. Міністрів України від 27.12.2001 р. № 1756. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1756-2001-п>

24. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : затв. наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 р. № 296/5 // Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi>.

25. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів (Паризький акт від 24 липня 1971 р., змінений 2 жовтня 1979 р.). Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL : http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051

26. Директива Європейського парламенту та Ради ЄС No 2012/28/ЄС от 25.10.2012 р. Про окремі випадки легального використання творів із невідомою приналежністю (сирітських творів), WIPO. URL: <http://www.wipo.int/wipolex/ru/details.jsp?id=13043>

27. Директива ЄС 93/13/ЄС «Про несправедливі умови споживчих договорів» //CouncilDirective 93/13/EECof 5 April 1993 onunfairtermsinconsumercontracts– Режим доступу до ресурсу:<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/ALL/?uri=CELEX%3A31993L0013>

28. Договір про патентну кооперацію від 19.06.1970 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/895_001

29. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (Рим, 1950). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004/conv#Text
30. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_134#Text
31. Паризька конвенція про охорону промислової власності від 20.03.1883 р. (переглянута у Брюсселі 14 грудня 1900 р.) Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України.:URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_123
32. Принципи UNIDROIT – Принципи міжнародних комерційних контрактів УНІДРУА (ред. 2016р.) - <https://www.google.com/search?q=%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%86%D0%B8%D0%BF%D0%B8+%D0%BC%D1%96%D0%B6%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%85+%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D1%80%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%85+%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D1%96%D0%B2+%D0%A3%D0%9D%D0%86%D0%94%D0%A0%D0%A3%D0%90&ie=utf-8&oe=utf-8&client=firefox-b-ab>
33. Проект європейського приватного права – «Принципи, визначення та модельні правила Європейського приватного права» Проект Загальної системи координат 2009 р. (Principles Definitions and Model Rules of European Private Law. Draft Common Frame of Reference) – (DCFR). Full Edition. Prepared by the Study Group on a European Civil Code and the Research Group on EC Private Law (Acquis Group) / Ed. by Christian von Bar and Eric Clive. Vol. I–VI. Munich, 2009.
34. Принципи Ландо - Принципи європейського контрактного права (Principles of European Contract Law) (Комісія Ландо, 2002 р.). - <https://www.lawanalytics.top/pages/pecl/>;
35. Принципи європейського деліктного права (Principles of European Tort Law) - <http://www.egt.org/docs/PETLRussian.pdf>;

36. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року N 3477-IV URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15#Text>

37. Угода про взаємне забезпечення збереження міждержавних секретів у галузі правової охорони винаходів від 04.06.1999 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/997_514

38. Угода про співробітництво в галузі охорони авторського права і суміжних прав. Офіц. веб-сайт Верхов. Ради України. Законодавство України. URL :http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=997_045&print=1

39. Угода про торговельні аспекти прав інтелектуальної власності від 15.04.1994 р. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/981_018

Література

Основна література

1. Доктрина європейського права: Право України, 2019, № 6.
2. Доктрина міжнародного приватного права: Право України, 2020, № 6.
3. Доктрина природного права: Право України, 2021, № 1.
4. Загальна теорія права: підручник /О.В. Петришин, Д.В. Лук'янов, С.І. Максимов, В.С. Смородинський та ін.; за аг. ред. О.В. Петришина. Харків: Право, 2020. 568 с.
5. Інститут права власності в юридичній доктрині України // Право України. 2021. № 5.
6. Кодифікація приватного (цивільного) права України. За ред. Проф. А. Довгерта. К, Український цкент правничих студій, 2000, 336 с.
7. Концепція оновлення Цивільного кодексу України. Київ: Видавничий дім «АртЕк», 2020. 128 с.
8. Майданик Р.А. Розвиток приватного права України: монографія. Київ: Алерта, 2016. 226 с.

9. Максимов С.І. Правова доктрина: філософсько-правовий підхід/ С.І. Максимов // Право України.– 2013. –№ 9.– С.34–54.
10. Модельные правила европейского частного права [пер. с англ.]. Науч. ред. Н.Ю. Рассказова. М. : Статут, 2013. – 989 с.
11. Національна доктрина приватного права: основні методологічні засади: Право України, 2019, № 1.
12. Національна доктрина приватного права: система приватного права, розвиток основних інститутів: Право України, 2019, № 2.
13. Національна доктрина порівняльного правознавства: Право України, 2019, № 3.
14. Національна доктрина господарського права: Право України, 2019, № 8.
15. Правова доктрина як чинник творення та функціонування правової держави доктрина інститутів і галузей права: Право України, 2022, № 1.
16. Правова доктрина як чинник творення та функціонування правової держави доктрина інститутів і галузей права (продовження): Право України, 2022, № 2.
17. Правова доктрина України. Т. 3. Доктрина приватного права України. За заг. ред. Н.С. Кузнецової, Харків: Право; 2013. 760 с..
18. Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. Т.1 Методологічні та історико-теоретичні проблеми формування і розвитку правової системи України; за аг. ред.: М.В. Цвіка, О.В. Петришина, Харків, 2008. 728 с.
19. Погребняк С. П. Правові позиції Верховного Суду у контексті верховенства права і конституціоналізму. Київ: Ваїте, 2020. 240 с.
20. Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу : монографія /за заг. ред. Н.С. Кузнецової. – Одеса : Ввидавнийи дім «Гельветика», 2021. -690 с.
21. Харитонов Є.О. Приватне право як концепт; пошук парадигми: монографія / Є.О. Харитонов, О.І. Харитонова. – Одеса: Фенікс, 2014. – 804 с.

22. Харитонов Є.О., Харитонova О.І. Приватне право як концепт; Том Ш. Концепт приватного права і рекодифікація цивільного законодавства в Україні: рефлексія фронтиру : монографія, Одеса, Фенікс, 2019. – 752 с.

23. Юридична доктрина України як концептуальна політико-правова основа реформування суспільства держави: Право України, 2021, № 2.

Додаткова література

24. Авторське право і суміжні права в умовах євроінтеграційних процесів : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2019. 204 с.

25. Борисова В.І. Цивільне право як галузь приватного права...: Спогади про Людину, Вчителя, Цивіліста – епохи (до 80-річчя від Дня народження академіка Ярослави Миколаївни Шевченко:) за заг. ред. Р.О. Стефанчука. К.: АртЕк, 2017. 389 с., С.21 – 37.

26. Borysova - Ukrainian Legal Doctrin III Prinate Law Doctrin of Ukraine. London:Weldy,,Simmonds Hill Publishing, (Доктрина приватного права України, т. 3 - переклад на англ. мову) – Chapters - Kharkiv School of Civil (Private) Law – 64-76 pages; Doctrine of the Subjects of Civil Rights in the Doctrine: Natural Person - Subject of Civil Rights; Individual entrepreneur; Legal entities as subjects of civil rights; State of Ukraine, Autonomous Republic of Crimea, territorial communities - participants of civil relations – 137-195 page

27. Борисова В.И. Теории сущности юридического лица //Очерки права компаний : сборка статей / И.В. Спасибо-Фатеева, Н.Ю. Филатова и др.; отв. ред. Спасибо-Фатеева. – Харьков : ЧП «ЭКУС», Сообщество «Цивилистическая платформа», 2019, – 408 с.30=48.

28. Борисова В.І. Інститут юридичної особи // Рекодифікація цивільного законодавства України: виклики часу : монографія /за заг. ред. Н.С. Кузнєцової. –Одеса : Ввидавнийи дім «Гельветика», 2021, с. 452-478.

29. Borisova V.I., Karnaukh B.P. Standards of proff in common law: mathematical explication and probative value of statistical data. Стандарти доказування в загальному праві: математичне пояснення та доказова цінність

статистичних даних. Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine. 2021, Vol.28, № 2, 171-180 (0,5 др. арк.).

30. Valentina I. Borisova, Igor V. Borisov, Farkhad S. Karagussov The Legal Form of Financial Institutions as a Way to Protect the Rights of Financial Market Participants. Организационно-правовая форма финансовых учреждений как способ сбалансированности и защиты прав и законных интересов участников рынка финансовых услуг / Global Journal of Comparative Law 10 (2021) 29-46.

31. V. I. Borisova, L.V. Krasnytska. [Alimony obligations of family members in the family law of Ukraine: Problematic issues of theory and practice](#). Аліментні зобов'язання членів сім'ї в сімейному праві України: проблемні питання теорії та практики. Journal of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Vol. 27, №. 3, 2020.

32. Valentina I. Borisova, Yurii M. Zhornokui, Larysa V. Krasnytska Involuntary admission of a mentally ill person as restrictions of the right to liberty Примусова госпіталізація психічно хворої особи як обмеження права на свободу // «Wiadomości Lekarskie», official journal of the Polish Medical Association? Volume LXXIII, ISSUE 12 PART 2 December 2020, p. 2915 – 2920

33. Борщевський І.В. Теоретико-правові аспекти застосування юридичної доктрини як допоміжного джерела права України. Науковий вісник Ужгородського національного університету, 2016, серія Право, випуск 37. том 1, с.7-10.

34. Бурлака, І. В. Зобов'язання з відшкодування шкоди, завданої без вини [Текст] : монографія / І. В. Бурлака ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. - Харків : Право, 2016. - 200 с

35. Велика українська юридична енциклопедія: Т.12 Сімейне право / редкол. В.І. Борисова (голова) та ін.: Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2021.

36.Губанов О.О. Правова доктрина як джерело права в межах романо-германської системи, англо-саксонської та релігійно-традиційної правової сім'ї: порівняльна характеристика. «Право і суспільство», 2015, № 6, с. 9-11.

37.Давидова І. В. Правочини та їх недійсність в інформаційному суспільстві: теорія і практика: монографія. «Юридична література». 2018. 368 с.

38.Дроб'язко В. С. Історичні й теоретичні аспекти Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів : монографія. Київ : Інтерсервіс : НДІ інтелект. власності, 2018. 124 с.

39.Євграфова Є.П. Доктрини та концепції у правовій системі України: форми і сфери застосування / Є.П. Євграфова. Право України. –2010. –№5, с.– С. 77–84.

40.Зеров К. О. Особливості захисту авторських прав на твори, розміщені у мережі Інтернет : монографія. Київ : Інтерсервіс, 2018. 220 с.

41.ІТ-право: поняття та сутність: монографія / за ред. О.І.Харитонової, Є.О.Харитонова. Одеса: Фенікс, 2017. 316 с.

42.Капіца Ю. М. Право інтелектуальної власності Європейського Союзу: формування, інститути, напрями розвитку. European Union Intellectual Property Law: Formations, Institutes, Directionsof Development : монографія. Київ : Академперіодика, 2017. 663 с.

43.Карнаух Б. Деліктна відповідальність органів публічної влади за Цивільним кодексом України // Підприємництво, господарство і право. – 2021. – № 3. – С. 19-24.

44.Карнаух, Б. Причинний зв'язок у деліктному праві: рефлексія над тестом «якби не» / Богдан Карнаух // *Проблеми законності*. –2019. – N 147. - С. 75-84.

45.Карнаух, Б. Нез'ясовна причинність: дилема двох мисливців / Богдан Карнаух // Проблеми законності. – 2020. – N 149. – С. 49-61.

46.Карнаух, Б. Деліктна відповідальність згідно з часткою на ринку / Богдан Карнаух // Економічна теорія та право. – 2020. – № 3(42) – С. 49-63.

47.Карнаух, Б. Надлишкова причинність у деліктному праві / Богдан Карнаух // Проблеми законності. – 2020. – N 150. – С. 67-77.

48.Карнаух, Б. П. Відшкодування шкоди, завданої іншою особою (стаття 1172 Цивільного кодексу України) // Підприємництво, господарство і право. – 2020. – № 11. – С. 29-33.

49.Карнаух, Б. Деліктна відповідальність органів публічної влади за Цивільним кодексом України // Підприємництво, господарство і право. – 2021. – № 3. – С. 19-24.

50.Корпоративне право крізь призму судової практики : моногр. за ред. проф. І.В. . Спасибо-Фатєєвої Харків :ЕКУС, 2021, 512 с.

51.Корпоративні спори : правові позиції Верховного Суду та коментарі науковців. За заг. рел. І.В. Спасибо-Фатєєвої, - Харків : ЕКУС, 2019, 288 с.

52.Красицька Л.В. Правове значення судової практики та роз'яснень вищих судових інстанцій. Рішення Європейського суду з прав людини у системі джерел цивільного права України. // Сучасні проблеми цивільного права та процесу: Навчальний посібник; Харків, «Право», 2017, с.74-78.

53.Майданик Р.А. Речове право. Підручник. К. : Алерта, 2019., 1102 с.

54.Маліновська І.М. Зміст прав інтелектуальної власності у сфері баз даних соціальних мереж. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 6. С. 32– 37.

55.Маліновська І.М.Сучасні тенденції правової охорони інтелектуальної власності. Право та інновації №3 (23) 2018. С. 109 – 115.

56.Маліновська І.М. Нововведення у сфері діяльності організацій колективного управління. Матеріали XVII наук.-практ. конф.,присвяч. 97-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В.П. Маслова (Харків, 22 лют. 2019 р.) /Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. акад. прав. наук України, Харків.обл. осередок всеукр. громад. орг."Асоціація цивілістів України. - Харків : Право, 2019. С. 245-247.

57.Маліновська І.М. Службовий твір: проблеми теорії та практики розподілу виключних майнових прав між суб'єктами. The 7th

International scientific and practical conference “World science: problems, prospects and innovations” (March 24-26, 2021) Perfect Publishing, Toronto, Canada. 2021. P.- 495-501.

58.. Маліновська І.М. Класифікація об’єктів авторського права. Право та інновації №3 (35) 2021.С. 126 – 133.

59.Маліновська І.М. Suigeneris як право інтелектуальної власності. Междунар. экономико-юрид. журн. «Бизнес в законе». Москва : Изд. дом «Юр-ВАК», 2013. № 3. С. 15 – 20.

60.Музика Л.А. Концепція цивільно-правової політики України: монографія К.: ПАЛИВОДА А.В.2020, 504 с.

61.Отраднава, О. О. Проблеми вдосконалення механізму цивільно-правового регулювання деліктних зобов'язань [Текст] : Монографія / О. О. Отраднава. - Київ : Юрінком Інтер, 2014. - 328 с.8.

62. Пленюк М.Д. Підстави виникнення зобов'язальних правовідносин в механізмі правового регулювання: монографія.К. НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.І. Бурчака НАПрН України, 2016. – 356 с.

63.Подвірна О. Проблемні питання визначення поняття та класифікації недоговірних зобов'язань у цивільному праві. Юридичний вісник. 2020. Вип.3 <http://yuv.onua.edu.ua/index.php/yuv/article/view/1945>

64.Право нерухомості: крізь призму судової практики : монографія / за ред. І. В. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2021. – 344 с.

65.Проблеми сучасного сімейного права : моногр. / за наук. ред. док. юрид. наук І. С. Лукасевич-Крутник –Тернопіль : ЗУНУ, 2020.–208 с.

66.**Пузик Р.В.** Юридическая доктрина в сфере правового регулирования: проблемы теории и практики. <https://www.dissercat.com/content/yuridicheskaya-doktrina-v-sfere-pravovogo-regulirovaniya-problemy-teorii-i-praktiki>

67.Пучковська І. Й. Теоретичні проблеми забезпечення зобов'язань / Ірина Йосипівна Пучковська. – Харків: Право, 2017. – 472 с.

68.Розгон, О. В.Договори у сімейному праві України: монографія / О. В. Розгон. - К .: Ін Юре, 2018. - 301с

69.**Румянцев М.Б.** Роль судебного прецедента, доктрины и законодательства в формировании критериев оценки деятельности в качестве «повышенной опасной» в США: история и современность // Адвокат. 2013. №11. С. 46–54.

70.Савіньї, Фрідріх Карл фон. Право володіння: пер. з нім. мови. Київ: Юрид. вид-во «Право України», 2021, 512 с. (Скарбниця світової правничої думки).

71. Семеніхін І. Проблемні аспекти реалізації правової доктрини у правозастосовчій практиці/ І.Семеніхін //Вісник Академії правових наук України. 2010р. №3 (62): 3б. наук. пр./ Акад. прав. наук України.– Харків: Право, 2010.– С.303–311.

72. Скрипник В.Л. Захист інтересів власника при примусовому припиненні права власності : монографія. – Кременчук : Видавець Щербатих О.В., 2018, 200 с

73. Слипченко С.А. Метод альтернатив в розвитку учения о личных неимущественных правах: Методология исследования проблем цивилистики сборник ст. посвящ. памяти проф. А.А. Пушкина /под ред. Ю.М. Жорнокуя и С.А. Слипченко. Харьков: Право, 2017, с. 92-113.

74. Сучасні проблеми цивільного права та процесу: навчальний посібник /за ред. Ю.М. Жорнокуя і Л.В. Красицької, Харків, Право, 2017, 808 с.

75.Теорія майнових прав як об'єктів цивільних правовідносин: монографія / С.І. Шимон. – К. : Юрінком Інтер, 2014. 664 с.

76.Токарчук Л.М. Влаштування дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківською піклування: приватно-правові проблеми: монографія Л.М. Токарчук, Одеса: Фенікс, 2020, 420 с.

77. Труба В.І. Класифікація сімейних правовідносин : монографія. - Одеса : Фенікс, 2020. – 360 с.

78. Харьковская цивилистическая школа: объекты гражданских прав : монография / И. В. Спасибо-Фатеева, В. И. Крат, О. П. Печеный и др. ; под общ. ред. И. В. Спасибо-Фатеевой. - Харьков : Право, 2015.

79. Харченко Г.Г. Речові права : монографія. – К. : Юрінком Інтер, 2015, 432 с

80. [Ходико Ю. Є.](#) Щодо співвідношення результату робіт та об'єкта цивільного правовідношення. Актуальні проблеми приватного права : матеріали XVII наук.-практ. конф., присвяч. 97-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслової (Харків, 22 лют. 2019 р.) / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Нац. акад. прав. наук України, Харків. обл. осередок всеукр. громад. орг. "Асоціація цивілістів України". - Харків : Право, 2019. - С. 242-246.

81. Ходико Ю. Є. Співвідношення об'єкта цивільних правовідносин (прав) та об'єкта цивільно-правового договору. Юридична Україна. 2009. № 3. С. 52-57.

82. Ходико Ю. Є. Категорія «нерухома річ» в цивільному праві. Вісник Господарського судочинства України. 2010. № 3. С. 97-104.

83. Ходико Ю. Є. Об'єкт незавершеного будівництва та особливості його правового режиму. Вісник прокуратури. 2011. № 9. С. 89-95

84. Ходико Ю. Є. Поняття речі в контексті визначення об'єкта речового правовідношення. Проблеми законності. 2017. № 4. С. 78-85.

85. Ходико Ю. Є. Правовий режим результату робіт та послуг як об'єктів цивільних правовідносин: їх єдність та диференціація. Право і суспільство. 2019. № 3. С. 139-144.

86. Ходико Ю. Є. Щодо розуміння сутності результату робіт та послуг як об'єктів цивільних правовідносин. Право і суспільство. 2019. № 6. С. 122-128.

87. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар. Т. 1 За заг. ред. проф. І.В. Спасибо-Фатеевої. Харків : ЕКУС, 2020. 928 с.

88. Цивільне право (частина загальна). Курс лекцій : навч. посіб. / за ред. І. Спасибо-Фатєєвої. – Харків : ЕКУС, 2021. – 448 с.

89. Чернега В.М. Розвиток доктрини сімейного права та її вплив на законодавця і суб'єктів правозастосування // Часопис Київського університету права. 2020, №4, с.245-250

Інтернет-ресурси

База даних законодавства ЄС – <http://europa.eu.int/eur-lex>

Єдиний державний реєстр судових рішень – <https://reyestr.court.gov.ua/Page/>

Офіційний веб-сайт Верховної Ради України – <http://portal.rada.gov.ua>

Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України – <http://kmu.gov.ua>

Офіційний веб-сайт Конституційного Суду України – <http://ccu.gov.ua>

Офіційний веб-сайт Президента України – <http://president.gov.ua>

Офіційний сайт Верховного Суду – <https://supreme.court.gov.ua/>

Проект ЄС «Підтримка реформ у сфері юстиції» <http://www.justicereformukraine.eu/uk/>

Сайт Європейського Суду з прав людини – <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>

Судова влада України – <http://www.court.gov.ua> –

Суд на долоні – <https://conp.com.ua/>

Центр дослідження судової практики – <https://www.facebook.com/cdoslidzenna/> -

Юридичний інтернет-ресурс «Протокол» – http://protocol.ua/ru/interesnie_sudebnie_resheniya/

HUDOC. European Court of Human Rights – <https://hudoc.echr.coe.int/> -

Опендатабот. Сторінка пошуку судових рішень – <https://court.opendatabot.ua/#/>

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри цивільного права № 1. URL: <https://library.nlu.edu.ua/senmk/itemlist/category/102-kafedra-czivilnogo-prava-1.html>

Вимоги викладача

Здобувачі вищої освіти *повинні*: регулярно відвідувати лекції й практичні заняття; систематично та активно працювати на них; переконливо наводити аргументацію при розв'язанні завдань; якісно виконувати письмові завдання, контрольні та самостійні роботи тощо. Практичні заняття, які пропущені за поважних причин, можуть бути відпрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Здобувачам вищої освіти *рекомендується*: брати участь в наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукових гуртків кафедри, готувати тези наукових доповідей тощо.

Обов'язкова вимога - дотримання здобувачами вищої освіти норм «Кодексу академічної етики» Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (https://nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/02/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf)

Під час аудиторних занять дозволяється використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (приміром, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації.

Контрольні заходи

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Приватне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, вирішення практичних завдань або задач, участь у розробці кейсу, захист есе або реферату за ініціативи студента. Поточний контроль має на меті перевірку рівня підготовки студента у вивченні матеріалу. У ході практичного заняття студент може отримати не більше 3-х балів;

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів у формі колоквиума, у ході якого студент може отримати не більше 3-х балів.

Формою підсумкового контролю знань студентів із навчальної дисципліни є *іспит*, що оцінюється за шкалою від 0 до 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 20 балів.

Шкала підсумкового педагогічного контролю

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100-бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	20 – 59
F	Незадовільно – необхідна		

	серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 19
--	--	--	--------